

FROM THE GALLERY ARCHIVES

There is a potency to the medium of caricature that lies precisely in its ability to borrow from the visual traditions of “high” art and the language of pop culture. By contending with the sentiments of the zeitgeist through traditional forms, caricature allows the viewer to revel in the confrontation of social boundaries and even laugh at the anxieties therein.

The then Gallery of Arts (*Galeria e Arteve*) was acutely aware of the subversive power of caricature and valued its ability to hold a mirror up to the society that consumed it, describing the artists as “uncompromising soldiers against social deformation,” in the curatorial text for the institution’s first ever caricature exhibition in 1982. “*Salloni i Parë i Karikaturës Prishtina*” featured the artists of the successful humor magazine “*Thumbi*” (meaning “sting”- an apropos title) running for ten years leading to the exhibition where artists expressed their criticisms. Vojin Stanković rendered the Earth not as a compendium of geographical locations, but as one uniform, nondescript nuclear arsenal, with missiles either poised to strike, mid-launch, or in orbit. There is also Nysret Mala who draws in one panel a pedestrian dreaming of a car, in the panel below, the car dreaming of the pedestrian. Surely, a pointed address to the oil crisis.

The medium continued to reverberate, as in 1985 *Galeria e Arteve* dedicated an entire exhibition to three caricaturists Agim Qena, Nexhat Krasniqi, and Veli Blakqori. The introductory text by academic Mehmet Kraja writes that “many times this medium is more direct than the written, journalistic word”. Once again, a salon was mounted for caricature art in 1990 but for this only a striking poster remains in the archive. The poster is of a giant, muted eye. Where the pupil would be, is instead the visage of a man opening one eye uncomfortably wide- an apt metaphor for a medium that looks to unveil the truths that are often hiding in plain sight.

Text by Drita Kabashi, Art Historian.

NGA ARKIVAT E GALERISË

Ekziston një aspekt i fuqishëm në mediumin e karikaturës që lidhet pikërisht me aftësinë e saj për të huazuar nga traditat vizuale të artit të “rafinuar” dhe gjuha e kulturës pop. Duke u përballur me ndjenjat e frymës zeitgeist përmes formave tradicionale, karikatura i lejon shikuesit të defrhet në përballjen me kufijtë shoqërorë e madje edhe të qeshë me shqetësimet që fshihen aty.

Atëbotë Galeria e Arteve ishte plotësisht e vetëdijshme për fuqinë përmbysese të karikaturës dhe vlerësonte aftësinë e saj për të pasqyruar shoqërinë që e konsumonte atë, duke përshkruar artistët si “ushtarë të pamëshirshëm kundër deformimit shoqëror”, në tekstin kuratorial për ekspozitën e parë të karikaturës në këtë institucion në vitin 1982. “*Salloni i Parë i Karikaturës Prishtina*” përfshte artistët e revistës së suksesshme humoristike “*Thumbi*” (një titull i përshtatshëm) e cila u botua për dhjetë vjet, deri me hapjen e ekspozitës ku artistët shprehën kritikën e tyre. Vojin Stanković përshkruan Tokën jo si një përmbledhje të vendndodhjeve gjeografike, por si një arsenal bërthamor uniform, të pavendosur, me raketa të gatshme për goditje, në mes të lëshimit ose në orbitë. Ndërsa, Nysret Mala në një panel vizaton

një këmbësor që ëndërron për një makinë, ndërsa në panelin më poshtë, makina ëndërron për këmbësorin. Pa dyshim, një adresim i mprehtë rreth krizës së naftës.

Mediumi vazhdoi të përhapet, e kjo dëshmohet edhe me ekspozitë e vitit 1985 që Galeria e Arteve ua dedikoi tre karikaturistëve, Agim Qena, Nexhat Krasniqi dhe Veli Blakqori. Në teksti hyrës akademiku Mehmet Kraja shkruan: “shumë herë ky medium është më i drejtpërdrejtë sesa fjala e shkruar, gazetareske”. Në vazhdimësi, një salon u organizu për artin e karikaturës në vitin 1990, por për këtë në arkivin e GKK-së është vetëm një poster mbresëlënës. Posterit është një sy i madh, i mbyllur. Aty zakonisht është bebëza, gjendet fytyra e një burri që hap njërin sy në mënyrë të sikletshme - një metaforë e përshtatshme për një medium që synon të zbulojë të vërtetat që shpesh fshihen në shikim të parë.

Teksti nga Drita Kabashi, Historiane e Artit.